

TURINYS

PRATARMĖ | 9

1. RAŠTAS IR PAGRINDINIAI RAŠYBOS PRINCIPAI | 11

1.1. Rašto sistema ir pagrindinės sąvokos | 11

1.2. Lietuvių kalbos rašto sistema ir ženklų inventorių | 12

1.3. Lietuvių kalbos garsų žymėjimas raidėmis | 16

1.4. Kiti grafiniai ženklai | 19

1.5. Lietuvių kalbos abėcėlės istorija | 21

1.6. Lietuvių kalbos rašybos principai | 22

2. BALSŪ RAŠYMAS | 24

2.1. Balsių *i, u, y, ū, e, é* rašymas | 24

2.2. Balsių *e* ir *(i)a* rašymas | 37

2.3. Nosinių raidžių *q, ę, į, ū* rašymas | 44

3. PRIEBALSŪ RAŠYMAS | 52

3.1. Fonetinė priebalsių rašyba | 52

3.2. Morfologinė priebalsių rašyba | 55

3.3. Priebalsių minkštumo žymėjimas | 60

3.4. Priebalsės *j* rašymas | 63

4. SUDURTINIŲ ŽODŽIŲ IR
NELIETUVIŠKŲ DĖMENŲ RAŠYMAS | 67

- 5. ŽODŽIŲ RAŠYMAS KARTU ARBA ATSKIRAI | 70
  - 5.1. Sutrumpėjusių ir nesutrumpėjusių žodžių rašymas | 70
  - 5.2. Neiginio *ne* ir dalelyčių rašymas | 72
  - 5.3. Prielinksnių ir polinksnių rašymas | 80
  - 5.4. Jaustukų ir ištiktukų rašymas | 82
  - 5.5. Nelietuviškų žodžių dėmenų rašymas | 84

- 6. ŽODŽIŲ KĖLIMAS Į KITĄ EILUTĘ | 89

- 7. DIDŽIŲJŲ RAIDŽIŲ RAŠYMAS | 92
  - 7.1. Bendrosios didžiųjų raidžių rašymo nuostatos | 92
  - 7.2. Stilistinis didžiųjų raidžių vartojimas | 95

- 8. TIKRINIŲ VARDŲ IR PAVADINIMŲ RAŠYMAS | 100
  - 8.1. Asmenvardžių ir vietovardžių rašymas | 100
  - 8.2. Įmonių, įstaigų ir organizacijų pavadinimų rašymas | 124
  - 8.3. Terminų, augalų ir gyvūnų pavadinimų rašymas | 136
  - 8.4. Statinių pavadinimų rašymas | 144
  - 8.5. Dokumentų pavadinimų rašymas | 149
  - 8.6. Pareigų pavadinimų, mokslo ir pedagoginių vardų, laipsnių, titulų rašymas | 156
  - 8.7. Apdovanojimų pavadinimų rašymas | 158
  - 8.8. Svarbių laikotarpių ir dienų pavadinimų rašymas | 161
  - 8.9. Renginių, meno bei kitokių kūrinių, leidinių ir televizijos bei radijo laidų pavadinimų rašymas | 164
  - 8.10. Maisto ir kitų gaminių pavadinimų rašymas | 170
  - 8.11. Simbolinių pavadinimų rašymas | 173

9. KITŲ KALBŲ TIKRINIŲ VARDŲ IR PAVADINIMŲ
BEI KITŲ TEKSTO ELEMENTŲ RAŠYMAS | 177

9.1. Kitų kalbų elementų vartojimo lietuviškuose tekstuose principai | 177

9.2. Kitų kalbų asmenvardžių ir vietovardžių rašymas | 179

9.3. Transkribuotų kitų kalbų asmenvardžių ir vietovardžių rašymas | 184

9.4. Autentiškų kitų kalbų asmenvardžių ir vietovardžių rašymas | 199

10. SANTRUMPŲ RAŠYMAS | 208

10.1. Raidinių santrumpų rašymas | 208

10.2. Grafinių žodžių santrumpų rašymas | 217

10.3. Simbolinių santrumpų rašymas | 224

11. GRAFINIŲ ŽENKLŲ IR SKAITMENŲ RAŠYMAS | 230

11.1. Brūkšnelio rašymas | 230

11.2. Apimties brūkšnio rašymas | 238

11.3. Pasvirojo brūkšnio rašymas | 242

11.4. Skliaustų rašymas | 245

11.5. Kabučių rašymas | 247

11.6. Skaičių rašymas | 249

11.7. Pinigų sumų rašymas | 252

11.8. Datos ir laiko rašymas | 252

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI | 255

DALYKINĖ RODYKLĖ | 262

PRATARMĖ

Leidinyje pateikiamos lietuvių kalbos rašybos taisyklės aiškinamos komentarais ir patarimais. Taisyklės patvirtintos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) 2022 m. sausio 6 d. nutarimu Nr. N-1 (190), keletas nuostatų pakeista 2022 m. gegužės 26 d. Nr. N-4 (193) nutarimu. Leidinio pagrindas – iki šiol galiojusios lietuvių kalbos rašybos taisyklės, paskelbtos knygoje „Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba“ (2-asis pataisytas fotografuotinis leidimas. – Vilnius: Mokslas, 1992; „Rašybos“ dalį parengė Nijolė Sližienė). Taip pat remtasi VLKK nutarimais, kuriuose reglamentuojami rašybos dalykai, „Europos Sąjungos institucijų vertimo į lietuvių kalbą vadovo“ (Liuksemburgas, 2014) C dalimi „Rašyba“, VLKK Konsultacijų banko konsultacijomis.

Galiojusios rašybos taisyklės leidinyje tikslintos nedaug, aptarti tie rašybos atvejai, kurie dar nebuvo reglamentuoti.

Leidinį sudaro 11 skyrių: pirmame skyriuje nagrinėjama rašto sistema ir pagrindiniai rašybos principai, o tolesniuose pateikiamos lietuvių kalbos rašybos taisyklės ir jų komentarai bei patarimai, kaip tinkamai tas taisykles taikyti. Pirmiausia aptariamas balsių ir priebalsių rašymas, tada sudurtinių žodžių rašymas ir žodžių rašymas kartu arba atskirai, žodžių kėlimas į kitą eilutę. Nemažas skyrius skirtas vardų ir įvairių pavadinimų rašymo taisyklėms. Toliau gvildenami kitų kalbų asmenvardžių ir vietovardžių rašymo ypatumai, santrumpų sudarymas ir vartojimas, dažniausių lietuviškuose tekstuose grafinių ženklų rašymas.

Rengiant leidinį aktualių rašybos pavyzdžių ieškota „Lietuvių kalbos žodyne“, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, „Bendrinės lietuvių kalbos žodyne“, Lietuvos Respublikos terminų banke, Lietuvos Respublikos teisės aktų registre, Juridinių asmenų registre, Dabartinės lietuvių kalbos tekstyne, Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne, „Tarptautinių žodžių žodyne“, VLKK pasvetaiėje „Pasaulio vietovardžiai“, „Lietuvos vietovardžių

žodyne“, „Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje“, dokumentų duomenų bazėje „EUR-Lex“, interneto vartosenoje ir kt.

Taisyklėse naudojami ženklai:

T – taisyklė, **i** – taisyklės išimtis.

Taisyklės ir išimtys tekste numeruojamos iš eilės. Po taisyklių pateikiama jų vartojimo komentarų ir patarimų, aiškinami keblesni vartojimo atvejai. Leidinys skirtas plačiajai visuomenei, todėl jame nesilaikoma tikslaus administracinių tekstų skirstymo į skyrius, poskyrius, punktus, papunkčius ir t. t. Didesnės leidinio dalys vadinamos skyriais, jų struktūrinės dalys – poskyriais, o smulkesnės, kuriomis žymimos taisyklės, vadinamos punktais. Punktuose paryškintos aptariamąsios raidės (paryškkinimas nežymi kirčio), raidžių junginiai ar žodžiai.

Šios taisyklės, jų komentarai ir patarimai bus naudingi kuriantiems įvairių stilių tekstus ir mokantiems kitus taisyklingai tuos tekstus rašyti, taip pat kalbos redaktoriams ir vertėjams.

Leidinyje parengtas vykdamas VLKK finansuotą projektą (vad. Albinas Drukteinis) pagal Valstybinės kalbos norminimo, vartojimo, ugdymo ir sklaidos programą, svarstyta VLKK Gramatikos, rašybos ir skyrybos pakomisėje ir Valstybinėje lietuvių kalbos komisijoje.

Rengėjos nuoširdžiai dėkoja visiems, dalyvavusiems svarstymuose ar atsiuntusiems pastabų. Su pasiūlymais, taip pat dėl pastebėtų klaidų kreiptis el. paštu rasuole.vladarskiene@lki.lt.